

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Petra Buljević Zdjelarević, Ured za odnose s javnošću IRB-a

T. +385 (1) 457-1269, (99) 267-95-14

E-mail: info@irb.hr

Zagreb, 27. 5. 2014.

Analizom otpadnih voda do podataka o potrošnji ilegalnih droga u Europi

Ugledni časopis Addiction objavio je rezultate velike kolaborativne europske studije usmjerene na praćenje trendova u zlouporabi droga

Rezultati dosad najvećeg europskog istraživanja zlouporabe ilegalnih droga na temelju analize komunalnih otpadnih voda¹ objavljeni su danas u uglednom časopisu Addiction. Riječ je o projektu koji je realiziran na inicijativu mreže europskih institucija "The Sewage Analysis Core group Europe (SCORE)" (<http://www.niva.no/SCORE>) s ciljem uspostavljanja novog pristupa praćenja zlouporabe droga na temelju analize komunalnih otpadnih voda. Uz znanstvenike Instituta Ruđer Bošković u istraživanju je sudjelovala čak 21 europska znanstvena institucija.

Europski centar za kontrolu droga i ovisnosti o drogama (engl. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction - EMCDDA) zaključke ovog rada uvrstio je u svoje redovito godišnje izvješće, koje je, također, objavljeno danas, izrazivši na taj način potporu razvoju i primjeni ove inovativne metodologije kao komplementarne metode za praćenje i suzbijanje problema ovisnosti.

Glavni cilj istraživanja bio je načiniti procjenu regionalnih razlika i vremenske promjenjivosti potrošnje ilegalnih droga u velikim europskim gradovima. Istraživanje je uključivalo analizu odabranih urinarnih biomarkera kokaina, amfetamina, ecstasy-a, metamfetamina i marihuane u neobrađenoj komunalnoj otpadnoj vodi 41 europskog grada, uključujući i Zagreb, a uzorkovanje je provedeno tijekom dvaju sedmodnevnih razdoblja u travnju 2012. i ožujku 2013. godine. Uzorkovanje u travnju 2012. obuhvatilo je 23 grada u 11 zemalja, a uzorkovanje u ožujku 2013. 42 grada u 21 zemlji.

Izdvajamo neke od najvažnijih rezultata s osvrtom na situaciju u Zagrebu:

- **Uočena je izrazita regionalna raznolikost intenziteta potrošnje pojedinih tipova droga;**
- **Prosječna stopa potrošnje svih 5 istraživanih droga u Zagrebu niža je od sveukupne prosječne stope potrošnje svih gradova uključenih u istraživanje;**
- **Stopa potrošnje kokaina izrazito je viša u zapadnoj, nego u sjevernoj i istočnoj Europi. Potrošnja kokaina u Zagrebu znatno je niža nego u u zapadno-europskim gradovima, ali pokazuje trend porasta u odnosu na 2011. godinu;**
- **U pojedinim su gradovima uočene značajne međugodišnje varijacije u potrošnji pojedinih droga, dok ta varijabilnost nije dokazana na razini sveukupne prosječne stope potrošnje svih gradova. U Zagrebu je uočen statistički značajan porast stope potrošnje MDMA-a i marihuane u 2013. u odnosu na 2011. godinu;**

¹Ort C, van Nuijs ALN, Berset J-D, et al. 'Spatial differences and temporal changes in illicit drug use in Europe quantified by wastewater analysis', Addiction 109: doi: 10.1111/add.12570 www.addictionjournal.org

- **Potrošnja metamfetamina neravnomjerno je raspoređena, a prednjače gradovi istočne Njemačke, sjeverne Europe, Slovačke i Češke. Potrošnja metamfetamina u tim gradovima višestruko je viša nego u većini ostalih gradova. Potrošnja metamfetamina u Zagrebu za sada je vrlo niska.**

Objavljena studija predstavlja značajan korak u daljnjoj afirmaciji analize otpadnih voda kao komplementarnog izvora podataka za proučavanje problema ovisnosti o drogama. Konvencionalne metode koje su do sada upotrebljavane kao podloga za donošenje nacionalne politike o prevenciji droga temelje se na podacima o zapljenama, broju liječenih ovisnika te nacionalnim upitnicima o navikama u potrošnji droga.

Za razliku od podataka dobivenih anketama, koji podliježu subjektivnosti ispitanika, mjerenja u otpadnim vodama predstavljaju objektivna, izravno usporediva kemijska mjerenja. Posebnu prednost novom pristupu daje usuglašena metodologije uzorkovanja, analize i obrade rezultata što omogućava izravnu usporedbu stope potrošnje droga u zemaljama i gradovima različite veličine.

Stoga bi **pokretanje redovitog i sustavnog praćenja koncentracija droga u otpadnim vodama na nacionalnoj i europskoj razini imalo izuzetnu važnost za pravodobno uočavanje eventualnih promjena u trendovima zloporabe droga u realnom vremenu.** Takav pristup stvorio bi i dodatnu osnovu za donošenje planova prevencije te za praćenje učinkovitosti već postojećih preventivnih ili represivnih mjera vezanih uz ovu problematiku.

Nositelj studije u Hrvatskoj bio je **Laboratorij za analitiku i biogeokemiju organskih spojeva** Zavoda za istraživanje mora i okoliša Instituta Ruđer Bošković (odgovorni istraživač dr. Senka Terzić) koji već nekoliko godina uspješno radi na razvoju i primjeni ove inovativne metodologije za praćenje zloporabe droga.

Prva opsežnija studija realizirana je 2009. godine uz potporu Grada Zagreba, čime je Zagreb postao jedna od referentnih točaka za praćenje trendova u zloporabi droga u Europi. Nekoliko projekata uspješno je realizirano i uz potporu Ureda za suzbijanje zloporabe droga Vlade Republike Hrvatske, a u tijeku su aktivnosti za daljnju popularizaciju ove metodologije kao komplementarnog pristupa u provedbi nacionalne strategije za praćenje zloporabe droga.

Kontakt za dodatne informacije:

Dr.sc. Senka Terzić

E: Senka.Terzic@irb.hr

T: +385 1 456 0940

Laboratorij za analitiku i biogeokemiju organskih spojeva
Zavod za istraživanje mora i okoliša

Dr.sc. Marijan Ahel

E: Marijan.Ahel@irb.hr

T: +385 1 456 0940

Laboratorij za analitiku i biogeokemiju organskih spojeva
Zavod za istraživanje mora i okoliša